සිදුකඩපහණ

සංස්කරණය - බන්ධුල ගුණරත්න

'අවුල්' on the stage

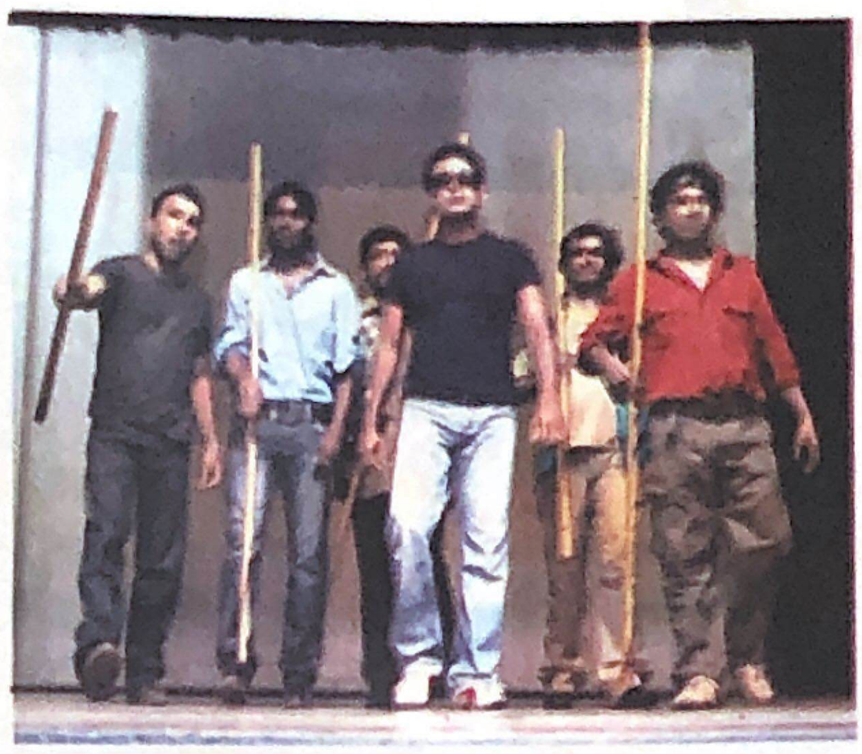

ලෙස්ලි කියන එකටය

ඊයේ කාමුණු සමඟ අප අල අතර හිටිය. ඒත් එදා අපි කතාකළේ එකම වැඩකට. අපි යාපනයට ගියේ 'උදයන්' පත්තරයේ කුගනාදන් සහෝදරයට ආණ්ඩුවෙන් මාරුවෙන් කළ පහරදීමට විරෝධය පාන්න. කොළඹින් ගිය ප්‍රජාතාන්ත්‍රවාදීන්ට අමතරව ප්‍රබල සාහිත්‍යවේදී ගණිකියන්ගෙන් සෙත්කයක් අපිත් එක්ක හිටිය.

තමන්ගෙ මාධ්‍ය සගය කුනාදන්ට වෙනුවෙන් කොළඹින් ආව කට්ටියම 'උදයන්' පත්තරයේ මාධ්‍ය සගයන් පිළිගන්නෙ බොහෝම ලෙන්ගතුව. සහෝදරත්වයට හානිවව කොහෙත්ම බාධාවක් වුණේ නෑ. වේගෙකාන්ට අනුව හානිව සංවිධානය වුණා.

ඉංග්‍රීසි, සිංහල, දෙමළ, හස්ත මුද්‍රා හා වෙනත් අභිනයන්ගෙන් සුසැදි අපූර්ව භාෂාවක් එතන ඉපදුණා. රාත්‍රියේ නවාතැන්පළ වුණේ 'උදයන් හෙස්ට්' එක. රාත්‍රිය මේරියාවුඩුණෙ අල්ලාප-සල්ලාප, වාද-විවාද මැද්දේ.

පසුදින දහවල් කුගනාදන්ට පහරදීමට එරෙහි මාධ්‍ය විරෝධය යාපනය නගර මධ්‍යයේ පුපුරා ගියා. පුද්ගලික පස්සෙ ආණ්ඩුවට එරෙහිව එහෙම පිරිසකගේ සහභාගිත්වයෙන් යාපනයේ නගර මධ්‍යයේ පුපුරා ගිය දෙවැනි විරෝධය වුණේ මෙම උද්ඝෝෂණයයි. ඒ අතුරුදන් වුවන්ගේ නම් හෙළිකරන ලෙස ආණ්ඩුවට බලකරල. අරගලයක දී පළමු සියවර තමයි අමාරු. මේ දෙවැනි සියවර. ඒ පළමු සියවර තෙකයට ආවේ මේ වගේ දෙවැනි සියවරයන්ට ඒවගේ පළවෙනි සියවරින් වැදගත් වුණු නිසයි. ඒ පළවෙනි සියවර තිබ්බෙ ජේ.වී.පී. එක.

ඒව විවේචනය කරපු අත් ඒව විවේචනය කරන හොඳක් දෙනෙක් මේ දෙවැනි සියවරේ හිටිය. කුගනාදන් සහෝදරයට පහරදීපු එක ගැන සිංහලෙන් මෙන්ම දෙමළෙන් ද සටන් පාඨ බඩ නැගුණ. ඒ අතර හිටිය ඉතාමත් උද්‍යෝගයෙන් දෙමළෙන් සටන් පාඨ කියූ යුවතියන් තිදිසක්. අන් එක යුවතියක් මං දිහා බලල ඉනා වුණා. උද්ඝෝෂණය අවසන් වෙලා ඇය මං ළඟට ආව.

"මට අයියව හොඳට දැකල පුරුදුයි"

ඇය කැඩුණු සිංහලෙන් හා පැහැදිලි ඉංග්‍රීසියෙන් කිව්වා. මගේ මතකය නිවැරදියි. ඇය හා ඇගේ යෙහෙළියන් මට හමුවුණේ යාපනයේ එම්.ආර්.ටී.සී. එකේදී. මාධ්‍ය සම්පත් හා පුහුණු ආයතනයේදී. ඒ මිලිතුන් එක්ක Mo-Films අරගෙන යාපනයේ ඔය දවසේ. ඇය යාපනය සරසවියෙ ජනසන්නිවේදනය හදාරන සිසුවියක්. ඒත් එදා ඇය ඇතුළු පිරිස අපි දිහා බැලුවෙ විකක් දුරින් ඉඳන් ආගන්තුක ලෙස. මිනිසුන් සතුරන් හා මිතුරන් හඳුනාගන්නේ අයිතීන් වෙනුවෙන් කරන අරගල තුළය. එම්.ආර්.ටී.සී. සිසුවියන්ට ද ඒ සත්‍යය පොදුය. මේ උද්ඝෝෂණයට සුවුන්ගේ පැමිණීම අන් සියල්ලටම වඩා වටිනා බව මට සිතෙයි.

ඒඹවුන්මේ අඩවියට පය තබන්නේම එය අභියෝගයක් බව දැනගෙන ඊට මුහුණදීමට සූදානමින් නිසාය.

සහෝදරියනේ මේ ප්‍රණාමය භුඹලාටය. ඒ හෙටට වුවමනා, අභියෝගවලදී සැලෙන්නෙ නැති මාධ්‍යකාරයන් නිසාය.

ඔව්! අභියෝග දිනිය හැක්කේ එක්ව සටන් කිරීමෙනි.

මං ගොළු වුණා

උඹේ කොළමට හොඳ එකක් මං ළඟ තියෙනවා, නොවැරදීම ඒක බලන මගේ මිතුරෙක් 2010 ඔක්තෝබර 10 වියපු දින සටහනක කොළයක් මගේ අතේ ගුලි කළා. ඒක තරමක් පොඩිවෙලයි තිබුණෙ. මගේ මිතුරට ඒක දීල තිබුණෙ දැන් ඔහු ඉන්න බෝඩින් කාමරය අයිති ගෙදර මනුස්සය. එයාට ඒක හමුවෙලා තියෙන්නෙ කලින් ඒ කාමරයෙ නැවතිලා හිටපු තරුණයකුගෙ ඩයරියක තිබිල. මේ මගේ මිත්‍රය මට දුන්නු පරණ ඩයරි කොළේ ලියැවිලා තිබුණ දේවල්

"අම්ම කතා කළා. පුතේ අනේ වරදින් නැතුව නාත්තගෙ බෙහෙත් ටික අරන් එන්න" නංගි කතා කළා. "පොඩි අයිය ඉස්සර වගේ දැන් අපි ගැන බලන්නෙ නෑ." මල්ලි කතා කළා. අයියෙ කෝස් එකට තව රුපියල් 3,500/-ක් බඳින්න ඕන. කෙල්ල කතා කළා. "මේ පාර අපේ බැච් ට්‍රිප් එක යන්න ඔයත් එනවා නේද? ඒ කාටවත් දෙන්න පුළුවන් උත්තරයක් මං ළඟ තිබුණෙ නෑ. මං ගොළු වුණා.

පගෝඩා - වෙන්ඩාම්

අපි 'උදයන්' කාර්යාලයෙන් පිටවෙලා කොළඹ එන්න බස් එකට ගොඩවෙන්න යද්දි, වන්දන මල්ලි ගියා බුලත් විටක් ගන්න කියල. ඒත් එක්කම ශාලිකත් ගිය නිසා මොන් ඒ පැත්තට ගියා. මං යනකොට වන්දන කඩේක මල්ලි කෙනෙක් එක්ක ගජරාමෙට කතාව.

බුලත් විට ගත් වන්දන බස් එකේදි හපන්න යාතනේට ආවේණික කැමක් හොයනව. කඩේ මල්ලි කලින් මිගමුවෙ ඉඳපු කෙනෙක්. එයාට හොඳට සිංහල කතා කරන්න පුළුවන්.

වන්දන කඩේ තිබුණ කලින් දැක නැති 'පගෝඩා' ඉල්ලුව. 'පගෝඩා වේන්ඩාම්' කඩේ මල්ලි දෙමළෙන් කියපු එක වන්දනට තේරුණෙ නෑ. පස්සෙ ඔහු ඒක අපිට තේරෙන සිංහලෙන් කිව්වා.

"ඒවා කෑවම මත්වෙනවා. ඒව ඔයාල ගන්න එපා. ඒක හොඳ නෑ."

අපි ගුගාක් වෙලාවට දකින්නෙ ඕනෑම ජරාවක් විකුණල තමන්ගෙ මධ්‍ය තරකරගන්න හාදයෝ.

ඒත් මේ 'දෙමළ' මල්ලිට 'සිංහල' අපිට මත් කරන්න ඕන වුණේ නෑ. හාමෝන් අතර වෙනස්කම් තිබුණට සහෝදරකම් අතර වෙනස්කම් නෑ.

මල්ලි උඹ නොකියා කිව්වෙ ඒකද?

■ ප්‍රියන්ත ලියනගේ

බකමූණා විදි බැස මේ වන විට දෙසතියකුත් අත්ම නොසිනි. අගෝස්තුව ආරම්භ වීමට පුථම බකමූණා විදි බසින බවට දවැන්න පුවාරක ව්‍යාපාරයක් ආරම්භ වී තිබිණි. අන්තර්ජාලය, පුවත්පත් පමණක් නොව විද්‍යුත් මාධ්‍ය හරහා ද මේ පුවාරක ව්‍යාපාරය දියත්වනු දක්නට ලැබිණි. මේ පුවාරක ව්‍යාපාරය තුළ බකමූණා විදි බසී යන්න ඉංග්‍රීසියට වර නගා තිබුණේ owl on the stage ලෙසිනි.

රාජින දිසානායකගේ නාට්‍යයක් කරළියට පැමිණීමේ පුවත අප තුළ ද සුබවාදී බලාපොරොත්තුවක් ජනිත කළේ ය. ඒ මහු විසින් මේ වන විට වේදිකාවට නිළිණ කර තිබෙන නාට්‍ය අප සමඟ යම් සවිඥානික රසවින්දනාත්මක ගනුදෙනුවකින් දේශපාලන ගනුදෙනුවකින් නියැළුණු නිසාය. මංගල දර්ශනය දවසේ ම owl on the stage බලන්නට අපව උත්තේජනය කළේ ඒ කාරණයය. ඒ අනුව පිරී ඉසිරී ගිය ප්‍රේක්ෂකාගාරයක සිද අපි owl on the stage නැරඹුවෙමු. එහෙත් පූර්ව පුචාරක ව්‍යාපාරය තුළ අපි දුටු owl on the stage වෙනුවට වේදිකාව මත දිස්වෑරුණේ අවුල් on the stage නමැති නාට්‍යයකි.

රාජිනගේ owl අවුල් ලෙස වේදිකාවට සම්ප්‍රාප්තවීම නිසා ඇතිවූ සම්පූර්ණය මේ සටහන තැබීමට අපව පොළඹවන්නට විය. එහෙයින් පළමු සොට owl on the stage තුළ ඇස ගැටුණු අවුල ගැන කියන්නෙමු.

හංසයින්ටත් මං ආසයි, වීරයා මැරිලා, මට වෙඩිකියන් නැද්ද, සිහින හොරු අරන්, ආපසු නැරෙන්න බෑ නාට්‍ය තුළින් අප හඳුනාගත් රාජින යනු ලාංකීය වේදිකාව මතට වෙනත් ආරක නාට්‍ය ප්‍රවේශයක් හඳුන්වා දුන් නාට්‍යකරුවෙකි. මුල්කාලීනව ඔහුගේ නාට්‍ය නාට්‍ය ලෙස හඳුන්වන්නට පවා බොහෝදෙනා අකැමැති වූයේ මේ වෙනස නිසා ය. නාට්‍යවේදයේ නාට්‍යයක් වෙනුවෙන් ඉල්ලා සිටින අනාවශ්‍ය ගුණාංගයන් ඔහු සිය නාට්‍ය ධර්මය තුළ අත්හළ නාට්‍යකරුවෙකි. ඔහුගේ නාට්‍ය තුළ පෙළෙන් පෙළට දිවෙන මහා ගැටුම් නැත. ඒ ගැටුම් තුළින් ජනිත වන මහා කුතුහලයක් නැත. නාට්‍යෝචිත අවස්ථා කියා සැලකිය හැකි අමුතු දේවල් නැත. මේ නිසාම රාජිනගේ නාට්‍ය වෙනත් ආරක් ගත්තේ ය. 'හංසයින්ටත් මං ආසයි' සිට 'ආපසු හැරෙන්න බෑ' දක්වා මේ නව ආර අඩු - වැඩි වශයෙන් නඩත්තු කළ රාජින සිය නිර්මාණ හරහා ලාංකීය වේදිකාව තුළ යම් ලකුණක් ද නැබුවේ ය.

නාට්‍යවේදය තුළ ඉල්ලා සිටින මුඛ්‍ය ගුණාංගයන් රාජිනගේ නිර්මාණ තුළ නොමැති වූවාට ඒවා දියුණු නාට්‍යයන් ලෙස (සියල්ල නොවේ) කටහැර හැඳින්වීමට අපි කුහක නොවන්නෙමු. ඔහුගේ නාට්‍ය නඩත්තු වූයේ දෙබස් හා රංගය මතය. සමකාලීන සමාජ දේශපාලන විවේචනය රාජිනගේ නාට්‍ය තුළ විවිධාකාරයෙන් නාට්‍ය පෙළ බවට පත්වේ. මේ නාට්‍ය පෙළ ද මෙතුවක් යම් සාධනීය ගනුදෙනුවක් කළ බව මගේ විශ්වාසයයි.

බකමූණා රූගෙන රාජින කරළියට පැමිණෙන්නේ යුද්ධයෙන් හරියටම අවුරුදු දෙකකට පසුවයි. යුද්ධයෙන් පසු බොහෝ පුරුෂාර්ථයන් අවුල්ව අන්දමන්දව ගියා සේම රාජිනගේ නාට්‍ය ධර්මය ද අවුල්ව අන්දමන්දව ගොස් ඇති අයුරු බකමූණා තුළින් දුටුවෙමි.

මෙය අනිශය සරල සුගම පෙළකි. මතුපිට විවිධ අන්වර්ථ නාම හරහා කතා කෙරෙන්නේ පවතින දේශපාලනය ය, යටි පෙළ ද එයමය. කොටි, පොළඟුන් වී ඇත. තුවක්කු, පොලු වී ඇත. සමකාලීන විදුෂක දේශපාලන චරිත යැයි සැක සිතිය හැකි භූමිකා විවිධ නම්වලින් චරින් වර පෙනී සිටී. පළමු රංගයේ සිටම රාජින මෙය හාස්‍යෝත්පාදක නාට්‍යයක් ලෙස ගෙන එන්නට උත්සාහ දරා තිබේ. පළමු රංගයේ සිටම රාජිනගේ උත්සාහය සාර්ථක කරමින් ප්‍රේක්ෂකාගාරය හිනාවෙන්නට පටන් ගනී.

එහෙත් නාට්‍යය අවසන් වූ පසු ඒ හිනාවට සමුදීම විනා ඔවුන්ට නාට්‍යය සමඟ වෙනත් දියුණු ගනුදෙනුවක් කිරීමට තරම් අවකාශයක් රාජින ඉතිරි නොකරයි. සත්‍ය ලෙසම ප්‍රේක්ෂකාගාරය සිනාසෙන්නේ තමන් තුන්සිය හැට්පස් දවසේම දකිමින් සිටින දේශපාලන විහිළුකරුවන්ගේ රංගයට ය. එයට හොඳම උදාහරණය ජැක්සන් ඇන්තනී ය. ජැක්සන් විදූෂකයෙක්, බම්බන්නෙක් බහුභූතයෙක් බවට පත් වූයේ දැනට වසර කිහිපයකට උඩ දී ය. දැන් ජැක්සන්ව දකින වාරයක් වාරයක් පාසා ජනතාව ඔහුගෙන් බලාපොරොත්තු වන්නේ බරසාර කිසිසේත්ම බලාපොරොත්තු නොවන තැනක කිසිලෙසකින්වත් බලාපොරොත්තු නොවිය හැකි ආකාරයෙන් රාජින සිය නාට්‍යය අවසන් කර දමයි.

නාට්‍යකරුවෙක් සිය නිර්මාණය අවසන් කළ යුත්තේ ප්‍රේක්ෂකයා බලාපොරොත්තුවන තැනකින් කියා මම නොකියමි. එය ප්‍රේක්ෂකයා බලාපොරොත්තු වන ආකාරයෙන් ද නොවුණාට කම් නැත.

එහෙත් නාට්‍යකරුවෙක් තම නාට්‍ය අවසන් කළ යුත්තේ මෙතෙක් නාට්‍ය රූගෙන ආ මාවතෙන් ප්‍රේක්ෂයා මංමුළා කර දමන තැනකින් නොවන බව මගේ විශ්වාසයයි. රාජින ප්‍රේක්ෂයා මංමුළා කර දමන තැනකින් නාට්‍යය අවසන් කර දමයි. නොදියුණු පෙළක් සමඟ වුව ගමන් කරන ප්‍රේක්ෂයාට ඉන් අත්වන්නේ බරපතල අසාධාරණයකි.

නාට්‍යය අවසන් කරමින් රාජින ලබාදෙන ඉඟිය ගැටලු ගොඩක මූලාරම්භයකි.

"බකමූණගෙ ගමන අතරමග සියල්ල කෙළවර වෙන බවද...? නාට්‍යකරුවා මේ ඉදිරිපත් කරන්නේ සිදුවන දේද...? සිදුවිය යුතු දේද....? සිදුවිය හැකි දේද...? නාට්‍ය අවසානයේ මෙපමණ උභතෝකෝටිකයක් නිර්මාණය කරගැනීමෙන් රාජින ඇඟවෙරාගන්නේද...?

මේ සියලු පැනයන් ඔස්සේ මට පෙනෙන නිගමනය වූයේ රාජින දෙබරය පෙනී පෙනී දෙබරයට ගල නොගසා වටේ ගල් ගැසූ බවයි. owl on the stage තුළ මා දුටු ඊළඟ අවුල වූයේ නාට්‍ය පෙළ වේදිකාව මත ස්ථාපිත කිරීමේ දී හටගත් අවුලයි. බකමූණා සඳහා රාජින තෝරාගන්නා නළුනිළි කැල අනිශය දක්ෂ රංග ශිල්පී ශිල්පිනියන් බව අවිවාදිතයි. වේදිකාව තුළ තමන් ලබා ඇති පරිචය නිසාත් රංග ශිල්පීන්ගේ ශිල්පීය හැකියාව නිසාත් රාජින තමන් ලියූ දුර්වල පෙළ විදි නාට්‍යයකින් මුදවාගෙන වේදිකා නාට්‍යයක් බවට පරිවර්තනය කරගැනීමට සමත් වේ. එහෙත් ඒ වේදිකා නාට්‍යයක් ලෙස පරිවර්තනය වූ නාට්‍ය තුළ ද ඇති වියවුල ඛේදනීයය.

නතරවෙයි කියලද හිතන්නේ"

නාට්‍යයේ අවසන් දෙබසින් රාජින කියන්නට හදන්නේ මේ ක්‍රමය කිසිදා නොවෙනස් වන බව ද....?

නාට්‍ය පුරා යථාව දකින මාධ්‍ය නම් තරුණයා අරගලකාරී මාවතින් මිදී නැවත වේදිකාවට අවතීර්ණ වීමෙන් රාජින ඉඟිකරන්නේ සමාජ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ගමනකින් සියල්ල කෙළවර වියයුතු බවද...? නැතිනම් සමාජ ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදී ගමනකින්

සිය නාට්‍යවලිය තුළ මෙතෙක් රාජින අඩුවෙන් භාවිත කළ ෆිසිකල් තියටර් උපක්‍රම බකමූණා සඳහා රාජින භාවිත කරන්නට උත්සාහ දරයි. පොලු හමුදාවෝ පොලු රූගෙන පොලු සටන් නටති. ප්‍රවණ්ඩකාරීත්වය උද්දාමයට පෙරළීම හරහා පවසින යථාර්ථයක් සියුම්ව ගෙන ඒමට රාජින සමත්ව ඇතත් එය රංග කාර්යයක් ලෙස ඉතා බාල බව කිව යුතු ය.

රංග විනාසය

ගොඩනැගීමේ දී පරිණත නළුවෝ ආධුනික රංග කාර්යයන්වල නියැළෙන්නත් බවට පත්වී තිබේ. නැතිනම් පත්කර තිබේ. නාට්‍ය පුරා ඇත්තේ රංගවේද අවිචාරුවකි. ප්‍රියංකර රත්නායක අධිරංගයක නියැළේ. ධර්මප්‍රිය ඩයස් ද එයට නොදෙවෙනි නැනක හිඳ රංගයට අවතීර්ණ වේ. ප්‍රසාද් සූරියාරච්චි ද ඒ මගම යන්නට යත්න දරයි. ගාමි සමඟ සමීප ස්වභාවික රංගයේ පිහිටයි. ජයනි ජයනි ලෙසින්ම වේදිකාව මත සිටගෙන සිටී. සමීපත් සහ ඈඳුනු කුමදත් දුනුවිදී හැසිරේ. මේ රංගවේද අවිචාරුවෙන් රාජින උත්සාහ දරා තිබෙන්නේ බලහත්කාරී හාස්‍යයක් මතුකිරීමට ය. ඒ අරමුණ අනුව රාජින සාර්ථක ය. ප්‍රේක්ෂාගාරය බව අල්ලන් හිනා වූයේ ඒ නිසා ය.

මේ දක්ෂ නළු - නිළි කැල මීට වඩා සූක්ෂ්මව හැසිරවුවා නම් (පෙර නාට්‍යවල මෙන්) බකමූණා අසාර්ථක පෙළක් වුවත් සාර්ථක නිෂ්පාදනයක් බවට පත්වන්නට ඉඩ තිබිණි.

සිය පරිණත නාට්‍ය ධර්මයෙන් බැහැරව රාජින වෙනත් ආකෘතියක පිහිට පතන්නට ගියේ බලහත්කාරයෙන් තිරිහන්වීමටද...? අද වන විට තරුණ නාට්‍යවේදීන් වේදිකාව මත පාන සුලබ ආකෘතික හරහයේ රාජින ද ගොදුරක් වී ඇති බව මගේ පෞද්ගලික විශ්වාසයයි. මේ බලහත්කාරී තිරිහන්වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස රංගවේදය අවිචාරුවක් වී තිබේ. රංග විනාසය බාල වී තිබේ.

සමස්ත නාට්‍යය පුරාවටම මා දුටු සාධනීය ලක්ෂණයක් ගැන ද සටහනක් තැබිය යුතු ය. බකමූණා තුළින් ගාමි නමැති විශිෂ්ට නළුවා යළිත් එතාවක් මසවා කබන්නට රාජින සමත්වී තිබේ. ගාමි සිය චරිතයට මනා සාධාරණයක් ඉටු කරයි. ඔහුගේ රංගය සෙසු නළුවන් අබිබවා යන්නේ වේදිකාව මත ඉතා සීරුමාරුවට සිය රංගය හසුරවන නිසා ය. වේදිකාව තුළ ගාමි අනිශය සැහැල්ලුය.

එහෙත් ඒ සැහැල්ලු බව රඳවා ගනිමින් සිය අභිනයන් ඉතා සීරුමාරුවට හසුරුවන්නට ගාමි සැලසිලිමත් වේ. සෙසු නළුවන් ඔහේ අත පය විහිදුවමින් දඟලද් දී ගාමි බැල්මකින්, සියුම් අභිනයකින් කියන්නට අවැසි සියල්ල කියා සිටී. ඔහුගේ අත පය දෙබසින් දෙබසට ඉහළ පහළ නොයයි. අත පය එසවෙන්නේ ඉද හිටය. එසේ ඉදහිට එසවෙන නැන් අභිනය ප්‍රබල ය. ගාමිගේ රංගනය සේම මාධවගේ චරිතය නිරූපණය කළ සමීත ද සිය චරිතය සඳහා මනා සාධාරණයක් ඉෂ්ට කර තිබේ.

owl on the stage ගැන ලියූ මේ සටහන අවසන රාජිනට යමක් කිව යුතුය. 'හංසයින්ටත් මං ආසයි' සිට 'ආපසු හැරෙන්න බෑ' දක්වා ඔබ පැමිණි මග අභිනය නිරවුල් ය.

එය ලාංකීය ප්‍රේක්ෂකයාට නව මානයක සිට නාට්‍ය විඳින්නට නාට්‍ය රුචිය දල්වුවකි. එසේ නාට්‍ය කළ ඔබට owl තුළ වන අවුල නොවැටහීම ඛේදයකි. මේ සටහන තැබුවේ ඔබව අවුල් කිරීමට නොව ඔබ අවුලට යෑම වැළැක්වීමටය.

■ අසංක සායක්කාර

Scan with EasyScan